

Pandemi Döneminde Alzheimer Hastalarında Davranış Bozuklukları

Dr.Engin Eker

enginekertr@yahoo.com

21 Eylül 2020

Dünya Alzheimer Günü

Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı 5

- **Demans mesleki ve sosyal işlev bozukluklarına neden olan kronik ve giderek gelişen bilişsel işlevlerde yıkım olarak tanımlanan nörobilişsel bir bozukluktur**
- **2050 yılında dünya çapında demanslı insan sayısının yaklaşık 1,3 milyara yükselmesi beklenmektedir.**
- **Bilişsel semptomlar genellikle demansın ayırt edici özelliği olarak kabul edilse bile, hastalar genellikle çok çeşitli “bilişsel olmayan” nöropsikiyatrik semptomlar gösterir ve bunlar önemli hastalık belirtileridir**

Pandemi-Davranış ve Psikiyatrik Semptomlar(DPS): Risk Faktörleri

- **Pandemi, Davranışsal Belirtilerin Kötüleşmesine Yönelik Risk Faktörlerini Artırabilir**
- (DPS) nedenleri ve risk faktörleri çok sayıda ve karmaşıktır.
- **Bu semptomların ortaya çıkmasına katkıda bulunan faktörler :**
- **-Hastayla ilgili faktörler** (nörobiyolojik değişiklikler - beyin lezyonları ve demans tipi, nörotransmisyon ve nöromodülasyondaki değişiklikler, akut tıbbi hastalık - idrar yolu enfeksiyonu, pnömoni, dehidratasyon, kabızlık karşılanmamış ihtiyaçlar ağrı, uyku sorunları, korku, önceden var olan kişilik ve psikiyatrik hastalık).
- **-Bakıcı faktörleri** (stres, yük, depresyon, hastalık hakkında eğitim eksikliği, iletişim sorunları)
- **-Çevresel faktörler** (güvenlik sorunları, aşırı uyarılma veya yetersiz uyarılma, veya yerleşik rutinlerin değişmesi) .

Alzheimer Hastalığında Hezeyanlar

- **Tipik hezeyanlar**
 - Eşyaların çalındığına ait hezeyanlar.
 - Evin kendi evi olmadığına ait hezeyanlar.
 - Eşin (veya bakıcının) gerçek olmadığına ait hezeyanlar.
 - Terkedilme hezeyanları
 - Sadakatsizlik hezeyanları

Alzheimer Hastalığında Hallusinasyonlar

- **Hallusinasyonlar**
 - **Görsel halusinasyonlar**
 - **İşitsel halusinasyonlar**
 - Koku ve tat halusinasyonları**
 - Taktil halusinasyonları**

Alzheimer Hastalığında Yanlış İdentifikasyonlar

- Aynada kendi imajlarını tanıyamamaları
- Evde yabancıların olduğuna inanması
- Bildik kişileri tanıyamama

Davranış ve Psikiyatrik Semptomların Hasta ve Bakıcılar Üzerindeki Etkileri

- **Alzheimer hastalarında davranış ve psikiyatrik belirtiler çok sıktır**
- **Bu belirtiler hasta ve bakıcılar üzerinde büyük bir yük oluşturur.**
- **Alzheimer hastalarına bakanlar arasında depresyon oranı yüksektir**
- **Ekonomik kayıplara neden olurlar**
- **Bakıcılarda görülecek depresyon ve tükenmişlik semptomları iyi izlenmelidir**

Bakıcılar Üzerinde Demansın Etkileri

- Demans sadece kişinin hastalığı değildir. Bakıcının, özellikle eşlerin de hastalığıdır.
- Bakıcılar üzerinde hastalık psikolojik, fiziksel (hipertansiyon, daha fazla ilaç kullanma, daha sık doktora gitme), sosyal ve ekonomik yük oluşturur.
- Depresyon bakıcılarda sıktır(%60)
- Depresyon hasta uzun süreli bakım veren merkezlere yatırıldığı zaman bile devam eder

Bakıcılar Üzerinde Demansın Etkileri

- **Bakıcılar, sosyal izolasyon içinde olabilirler**
- **Bakıcıların yakınları, arkadaşları bunama belirtilerini gördüklerinde rahatsız olurlar. İlişkiyi sürdürmek istemezler**
- **Bakıcılık sorumluluğu, bakıcının hobilerinden uzaklaşmasına, işini terk etmesine, sosyal ilişkilerden uzaklaşmasına neden olur**

UsAgainstAlzheimer'ın COVID-19 ve Alzheimer Topluluğu Üzerine Araştırması:Anket

Bakıcıların% 80'i, tipik olarak bir veya daha fazla stres belirtisine sahip olduklarını bildirdi .

- **En çok bildirilen bakıcı stres faktörleri:**
- **Uyku sorunları (%36)**
- **Aşırı uyanıklık durumu (% 34)•**
- **Konsantre olmada güçlük (% 29)•**
- **Sinirli / kızgın davranış (% 25)•**
- **Olumlu duyguları yaşamakta güçlük çekme (% 23)•**

- **Bakıcı stresinin olası uzun vadeli sonuçlarını değerlendirmek için daha yoğun araştırma yapılması gerekiyor.**

UsAgainstAlzheimer'ın COVID-19 ve Alzheimer Topluluğu Üzerine Araştırması:Anket

- **Koronavirüsten kaynaklanan genellikle ciddi hastalıklarla ilgili endişeler, Alzheimer'ın bakıcılarının kendi sağlıkları ve sevdiklerine ne olacağı konusunda endişelerini de etkiledi.**
- **Evde Alzheimer hastalığı olan kişilerle ilgilenenlerin yaklaşık dörtte üçü (%73) COVID-19 koronavirüsüne yakalanırsa sevdiklerine ne olacağından emin değil.**
- **Bakıcıların (% 42), Alzheimer hastası olan sevdiklerinin hastalanması durumunda ne yapacaklarından emin değil.**

UsAgainstAlzheimer'ın COVID-19 ve Alzheimer Topluluğu Üzerine AraştırmasıAnket

- **Alzheimer hastalığı olan kişilere evde bakınların % 73'ü, COVID-19 ile hastalanırlarsa sevdiklerinin başına neler geleceğini düşünüyorlar**
- **Bakıcıların% 42'si Alzheimer hastası sevdiklerinde ne yapacaklarından emin değiller**
- **Sevdiklerinin sağlık durumunu bilememe / doğru bir şekilde değerlendirememe (% 74)•**
- **Tesisin sevdiklerine yeterince bakma konusunda endişe (% 46)•
Tesisin durumu yönetme kabiliyetine ilişkin endişe (% 41)•**
- **% 41'i sevdiklerinin bakım düzeyine daha az güveniyor**
- **Bakıcıların% 15'i sevdiklerini kurumdan çıkarmayı düşünecek kadar endişe içindeler**

Pandemi ve Bakım Evleri Sakinleri

- Yaşlı sakinleri aile üyeleri ile yüz yüze teması kaybetti.
- Huzurevlerinde grup faaliyetleri de yasaklandı.
- Huzurevleri sakinleri daha yoğun sosyal izolasyon içine girdiler
- Yaşlının yakınları bir taraftan enfeksiyon korkusu ve sakinlerinin durumu hakkında endişeler yaşıyorlar
- Huzurevlerinde personel arasında anksiyete düzeyi arttı ve yorgunluk ve tükenmişlik belirtileri gelişti

Demansa davranış ve psikolojik septomlarla başetme

- **Genel Prensipler**
- **DDPS'nin tıbbi nedenleri varsa tedavi etmek**
- **Hastanın şimdi içinde bulunduğu duruma ve sorunlarına göre çözüm üretmek**

Demansa davranış ve psikolojik septomlarla baş etme

- **Bakıcıların yeni problem çözüm tekniklerine uyum göstermeleri ve önerilen değişikliklerin bakıcılara yeni yük getirmemeleri**
- **En önemlisi hastaların ve bakıcıların kişiliklerine saygı göstermek, onurlarını göz önünde tutmaktır**
- **Sorunlarla baş etme programları hazırlanırken hasta ve yakınlarının istekleri dikkate alınmalıdır.**

Demans hastasında ortam ile ilgili yaklaşımlar

- Ortama uyum göstermeyen hastalar için ortamı hastanın gereksinmelerine uydurmak gerekir.
- İdeal ortam stresi olmayan ,değişmeyen, bildik ortamdır.

Sonuç

- Hiçbir Őey dünkü gibi değil. Her Őey deęiŐti.
- Demans Hastalarımızın bakım koŐulları deęiŐti
- Hastalar daha önceki aktivitelerinden vazgeçmek zorunda kaldılar.
- Yeni bir rutin içine girmek zorunda kaldılar.
- Bu konuda yoğun çalıŐmalar gerekir

Teşekkürler

Alzheimer Vakfı :İletişim

Telefon: 0 (212) 259 35 91

Fax: 0 (212) 296 51 41

E-Posta : alzheimervakfi@alz.org.tr

Adr: Yıldız Mah. Asariye Cad. Özlem Apt. No: 30 / 6 Çırağan –
Beşiktaş – İstanbul – Türkiye